

Panium - Namba Adek

Neno kede Kare ma ki yero: Rwate me lanabi

Jeff Pippenger

2025-02-28

Pim pa nyiri apar otimo dok cal keken i taryo pa jo alufu mia acel ki piero angwen ki angwen. Habakuku dyel aryo tero piny cwinya me pim ka onyutu maber neno ma waco i agiki.

Abi cung ikom gwoko na, abicani itung bur, abinyutu neno ngo ma obiwaco an, ki ngo ma abidwoko ka gicweyo an. Rwot odwoko an, owaco ni, I coyo lok me neno, ki itero pire keken i tabul, pi ngat ma kwano ne obed ringo. Pien neno tye pi cawa ma kicono, ento i agiki obiwaco, pe bi bwola: kadi obilele, ikur ki ne; pien obi bino atir, pe obi lele. Nen, cwinya pa ngat ma ogoro wi pe obedo ma kare iye: ento ngat ma kare bi bedo ki yie pa iye. Habakkuk 2:1-4.

Daniel 11:27 bene nyutu "kare ma kiketo."

Kede cwinye pa rwodi man aryo bibedo ki mito me timo tim marac, kede gibiwaco lok ma pe atir i mesa acel; ento pe binedo lamal, pien agiki pud bino i kare ma kicimo. Daniel 11:27.

'Nyutu' ma Ruma oketo tye pi 'kare ma kitero'; ci rwodi aryo, ma cwinya gi tye pi timo tim marac ki waco 'lok me bwola' i mesa acel, gi cweno alama me porofesi ma obino mapwod 'nyutu' ocalo waco. Mapwod 'kare ma kitero' obino, rwodi aryo waco 'lok me bwola'; ento ka 'nyutu' owaco i 'kare ma kitero', pe owaco lok me bwola. 'Kare ma kitero' obedo Cik me Sande i USA, ci kube ma i mesa turo alama me acaki pa kare me porofesi. 'Nyutu' otimo calo ma ki waco i kare me Cik me Sande, ento 'nyutu' okete mapwod Cik me Sande obino. Man pire tek, pien ludito kimiyo gi lok ni gicuro nyutu, ki kimiyo gi lok ni giyabo nyutu. Pe gubedi twero yabo ne mapwod gin ma 'nyutu' owaco otyeko timo, ka 'nyutu' pe okete kombedi.

Jeremiah cung i kom jo ma "gikuro" pi vijon:

Waa Rwot, in i ngeyo; par an, lim an, ki ityek an ikom joma giyaro an; pe ikwanyo an i cwec mamegi matwal; ng'eyo ni pi nying in, apoko kobo. Leb mamegi obinyo, an adije gi; ki leb mamegi obedo bot an kec ki ayubu me cwiny; pien gikwanyo an ki nying in, Waa Rwot Lubanga pa jolweny ducu. Pe onongo abedo i cok pa jomagonyo, pe onongo ayubu; onongo abedo keken pi lwete mamegi; pien i opongi an ki lacim. Pingo kom an tye matwal, ki atul an pe kiyeco, ma pe obedo yec? Binu weng in ibedo bot an calo jalal, ka calo pi ma gopore? Eyo, mano Rwot owaco ni: Ka idwogo, dong abi dwogo in, ibimeno i wang an; ka ikwanyo mo ma wel ki ikom mo ma pe wel, dong in ibedo calo lagam mamega; weg i obed gi dwogo bot in, ento in pe idwogo botgi. Kede abi miyo in bot jogi obedo calo ol me rom ma ogwoko; gi bi lwenyo bot in, ento pe gi bi loyo in; pien an atye ki in me gwoko in ki me ruko in, owocho Rwot. Kede abi ruko in ki lwete pa joma marac, ki abi weko in woko ki lwete pa joma makwongo. Jeremiah 15:15-21.

Cik pa Sande i Amerika (USA) obedo kany ma kiketo cing me "paro". I kany keken Sabat ma myero ki paro kare weng obedo lok me temo ma agiki. I kany keken malaya pa Turo, ma kityeko

pe ki paro, ki paro ne. I kany keken Lubanga oparo kec pa Babilon ki omiyo ne rwom aryo.

Alama me yo ma 'waco' tye iye obedo cik me Sunday i USA, pien kany lec me piny 'waco' macalo nyoka madit. I alama me yo keken, lawiny i rek me poropheti pa Balaam 'waco'. Ka Yohana Baptiista onywol, wuoro ne, Zakariya, ma Lubanga ogengo ne me waco, 'waco'.

Kadong otime ni, i nino aboro gi bino me tahiri otino; ci gicoyo nying ne Zekariya, ki nying pa wonne. Minne odwoko, owaco ni, “Pe kamano; ento obicoyo nying ne Yohana.” Ci gi owaco bot iye ni, “Pe tye ngat mo i jo pa in ma kicoyo gi nying man.” Ci gi miyo bale bot won otino, me nining ma en mito ni kicoyo nying ne. Ci en okwayo dila me coc, ci ococ ni, “Nying ne Yohana.” Ci ducu gi wuro. Kacel wii wiye oyabe, lebne opolo, ci owaco, opwoyo Lubanga. Luka 1:59-64.

I kare me cik me Sunday i USA, cogo me tho pa papacy ocure, kede en obedo piny me loch namba 8, ma obedo ki 7, ka USA, ma pulezidenti ne Donald Trump, obedo pulezidenti namba 8 ma obedo ki 7. I kare acel acel jo 144,000 giyeto gi malo macalo ensign. Jo 144,000 obedo kanisa namba 8 ma obedo ki 7. I cik me Sunday, namba 8 kityero macalo ranyisi, kede ni i nino me namba 8 ne kicakomola Joni, kendo Zekariya owaco. “Zekariya” nyutu ni Lubanga “oparo.” Cik me Sunday obedo yubo ma rac me calo Sabato adwogi ma kityero “oparo.” I cik me Sunday, dako me cweyo pa Tire “oparo.” I cik me Sunday keken ni Lubanga “oparo” bwok pa Babilon kede ogamo ne makom aryo.

Jeremia nyutu jo ma orwate ki coyo cwiny ma acel, ki jo ma gikuro lagam ma ocako cawa. En bende nyutu jo ma tye ki geno, ma gibedo dho pa Lubanga i cawa ma kiketo, ka lagam waco ki pe obedo bwoc. Lagam ma waco i cawa ma kiketo, i anyimne ruoth aryo gubed ka waco bwoc bot-gi i meza acel. Tim ma eni cidio anyim cik me Ceng’ Acel, ci otime i gin pa kare me Panium calo kit ma kityeko yaro i rwom apar adek dok i rwom apar abich, ma obedo kare acel keken ka “jo ma yaro jo” gityeko yiko “lagam.”

I kare magi gin mapol bi cwal malo me lwenyo ki rwot me tung cen; ka bene jonyodo ma iye jo pa in bi cwal kene malo me cwero neno; ento gin bi poto piny. Daniel 11:14.

“Robbers” obedo Rome, ki Rome i kare me agiki obedo Katolik. Paapa oketo neno, ki o timo kamano i kare matidi pinyim cik me Sunday. En o timo kamano ki yubu i lweny pa Panium, ka Trump ocweyo Putin. Lweny eno otime i 200 BC; obedo mwaka acel keken ma “pagan Rome” ocake bedo i gin matime me porofeti. Pompey the Great ocwako Jerusalem i 63 BC. Gin man otime i kare me tici pa lweny mamegi i East, ka oyubu i lweny me iye-piny ikin la-nywal Hasmonian, Hyrcanus II ki Aristobulus II. Pompey orwate kwede Hyrcanus II, ogire Jerusalem, ki inyim gire me dwe adek me agiki ocwako kabedo. Man oketo agiki me bedo keken pa Judea, ki ocako teko pa Rome ikom kabedo eno, ma lacen obedo puruvinsi i iye cik pa Rome.

Mapwod pe ki miyo cik me Sande, Paapa odonyo i kit me gin matime ma rwate ki lweny me Panium. Ka odonyo i kit me gin matime me lok pa lanen, nininge oketo neno me lanen i twolo; neno ma bi dong 'waco' i 'cawa ma kiyaro' me cik me Sande i USA. Neno ma 'ocam kare' en aye lok me poro ma pe ocok atir, ma omaki acaki me kare me kuro i parabol me nyako maleng apar.

Bende, en omaki bino pa malaika aryo i dul me malaika adek ma i Revelation apar angwen. Lok me poro ma pe ocok atir ma okelo kare me kuro, kacel ki medo cwiny me 'kuro' pi opore ne, kadi bene ocam kare.

I gin mukato pa jo Millerite, kare me cado ogiko i kacoke pa kemp i Exeter, acaki ki ceng 12 okato ceng 17 me August, 1844. Kuru ma kicweyo ne ki lok me poro ma pe otum, oyabo kare me turo ma ki timo pire pi golo kica pire tek i dul aryo pa nyako ma pe ocoyo, ci dong otyeko ki poyo pa lok me poro ma con pe otum. Poyo ma i Exeter onyutu gin makene ma okube ki lawi me neno, ka otum. Gin macego kamano bene ki neno i Matayo chapta 16, ka Kristo okelo jopuonjone bot Caesarea Filippi. Cak ki kany, Kristo opwonyo jopuonjone maber maber gin ma obino time i lubanga.

Ki cawa eno con Yesu ocaho nyuto bot jengene ni obedo myero owot i Jerusalem, ki obedo peko mapol ikom ludito, ki lati madito ki jowaco cik, ki gibalone, ki ocier dok i nino adek. Matayo 16:21.

Kitwero nyutu ni lok ma kikwano kombedi tye i tung gin aryo: me acel, Yesu onyuto ni Tipu Maleng omiyo Pita yaro ni Yesu obedo Kristo, Wod Lubanga ma tye ngima. Ento ka Kristo ocaho kwonyo gi ikom musalaba ma obino, Pita ogengo lok man, kacel ki mano Kristo oluongo Pita "Satan." Lok ma kiyabo woko ka neno kitero matek okelo dul aryo pa joma lamo Lubanga, ma gi aryo ki nyutu gi i Pita.

Caesarea Philippi obedo Panium, ki gi aryo gikelo i cawa ma kiketo: me musalaba i rek pa Kristo, i October 22, 1844 i gin matime pa Millerite, ki i cik me Sunday kombedi. Panium, Caesarea Philippi ki Exeter camp meeting gin alama me poropheti acel keken. En i alama man ma vision kiketo i rwom, ki cako kelo Pope i lok me gin matime. Kiketo i rwom pa vision obedo con i cawa ma kiketo, pien Caesarea Philippi obedo con i musalaba, Exeter camp meeting obedo con i October 22, 1844, ki Panium i 200 BC obedo con i Pompey ogoyo Jerusalem i 63 BC. Cawa mo con mapwod pe ki tye cik me Sunday i USA, Pope, ma obedo malaya pa Tiro, obi donyo me wang piny i gin matime me poropheti. Ka odonyo, vision biketo i rwom.

Lok me neno kityeko keti i lweny me prokisi ma adek pa kit ma apar acel. Lweny me prokisi ma acel nyutu lweny me prokisi ma agiki. Omiyo lweny me prokisi ma agiki bino bedo ki kit me porofetik macalo ki ma acel. Rwot pa South, ma kicoyo ne ki nying "Vladimir", pire ne "rwot pa komyuniti", kigolo woko ki alyansi ma tye i kom Pope ki Peresident pa USA. Pope ma agiki bino bedo namba 8 ma obedo pa 7 i pongo me Revelation 17, ki Peresident ma agiki bino bedo namba 8 ma obedo pa 7; kacel, bendera pa 144,000 bino bedo namba 8 ma obedo pa 7.

Rwom ma tye ikom Paapa ki Piresident i acaki onongo obedo 'kwer ma i mung'; kwer pa Piresident me namba aboro, ma dong agiki, ki Paapa bende bino obedo 'ma i mung', pien i kare man dako macok me Tire i poropheti 'giparo pe'. Kwer ma otimo anyim Reagan ki Paapa John Paul II onongo obedo ma i mung; ento i cawa acel Paapa obedo ngat ma gineno loyo i piny weng. Gin ma 'giparo pe' ikom dako macok me Tire ma timo kwo me keno ki Rwodi me piny weng, en kit ma peke me paapasi, ma keto richo ne weng i dul acel me cwalo cik. Kit man en dwaro ma Kanisa Katolik waco ni 'pe ki bal'. Gin man tye gi matir adwong, omiyo kombedi abi giko coc

man ki but acel ma ocoyo Sister White. Wabimedo kwede i coc malubo; ento kun i kwano but ma bino piny ki i The Great Controversy, poyo ni atata gin acel calo dano weng i dul me kabinet pa Trump en Roman Katolik, ki racoko maromo ki Pentekostali, ki liel ma kare weng bot Franklin Graham ma cokki oyaro pi lamo me lwak pi antikristo me lamal pa Baibul.

Twero pa cwinya tye kagoyo lworu

Kombedi, Protestanti tye gineno Romanism ki kica madit loyo calo i higa mukato. I piny ma Katolika pe tye i twero maloyo, ki jo Papa tye ka yero yo me kuc wek gi dongo twero, cako bedo tye pe itamo malit ikom doktirini ma giyiko kanisa ma kiloko woko ki hierarki pa Papa; neno tye ka med dongo ni, kadong, pe watye ki yik ma loyo tutwal ikom poin ma adwong calo ma gityeko paro, ki ni ka wapoko matin wa anyim, bi kelowa i neno maber ki Roma. Kare obedo ma Protestanti gimioyo wel madit ikom twero me cwinya ma kigolo ki raa madit. Giwaco bot nyithgi me cayo matek Papism, ki gimego ni yenyo kuc ki Roma obedo pe winyo i bot Lubanga. Ento inge kit ma tam ma gicwalo kombedi dong yik tutwal!

Jo me gwoko tic pa Papa giyaro ni kanisa kityeko cwalo lok marac ikom ne, ki lobo pa Protestanti bene tye ka mito yiko lok eno. Jo mapol gicwalo ni pe atir me pimo kanisa me kombedi ki i tim ma orumu ki gin ma pe atir ma onyuto twero ne i kinde me abicel mapol me pe ngeyo ki otum. Gicweyo ni cwiny mac ma matek ne obedo adok me cing marac pa cawa, ki gikwanyo ni yore me cweko kwo ma lamal me kombedi ocuyo cwiny ne.

Jogi gityeko weko paro woko lok me nyuto ni pe twero balo ma twero man ma licelo otime keto anyim pi higa mia aboro? Pe ki weko ne woko; ento, i senchuri 19, ocwalo wange kwede bedo atir maloyo con duto. Kaka Lomo nyuto ni, ‘Dutia pe obale matwal; bende, kaka Makwiri Maleng owaco, pe bino bale matwal’ (John L. von Mosheim, Institutes of Ecclesiastical History, buk 3, senchuri II, but 2, chapta 2, sekison 9, nyig 17), en romo nining weko woko cik ma olweyo yore ne i kare ma okato con?

Kanisa pa Papa pe dong obino weko gamone ni obedo ma pe i balo. Weng gin ma otime i lwenyo bot joma gikwanyo cik me yie pa iye, oyaro ni obedo atir; onyo pe obedo me dwoko tice acel-acer eni, ka kit me timo kamaloyo obedo iye? Ka cik me giko ma tul me lobo ma pe me dini oketo iye kombedi gikwalo woko, Roma odwogo i twero me con pa iye, ci obedo oyoto dwogo cako tiarani pa iye ki lwenyo.

Lacoyo ma ngene waco ni ikom kit pa rwom pa ludito pa Papa ikom twero pa cwiny, ki ikom kica ma pire tek gicobo United States pi ber ma tice pa gi obedo maber: ‘Tye jo mapol ma gicwako me cano kwor mo keken ikom Katolika pa Roma i United States i peko me pe yiko yie pa jo mukene onyo i lok pa lutino. Jo meno pe gineno gimoro i kit ki tung pa Romanism ma tero lweny bot tic wa me twero, onyo pe gineno gimoro ma ciko peko i yubo ne. Eka, ka acel, wapobo yore mapire tek pa buli pa lobo wa ki yore pa Kanisa Katolika.’

Konsitiyuson pa United States tyeko gwoko twero pa cwinya. Pe tye gin mo ma pire tek onyo ma i gang maloyo eni. Papa Pius IX, i Leta Ensyikliko pa en me August 15, 1854, owaco ni: “Doktirini ma pe atir ki ma obale, onyo lok ma pire tek me gwoko twero pa cwinya, obedo bal ma macalo twol ma rac loyo weng—twol, ma i bot gin weng, en aye ma mito medo loyo i otum

pa piny.” Papa acel eni keken, i Leta Ensyikliko pa en me December 8, 1864, oketo gi i anatema “gi ma waco ni tye twero pa cwinya ki twero pa tim me yie pa dini,” ka bene “gi weng ma tye ki tam ni kanisa pe myero tiyo ki teko.”

'Dwon ma pire tek pa Rome i United States pe nyutu loko cwinye. En otimo kica i kabedo ma pe tye ki twero. Bishop O'Connor owaco ni: 'Twero me yie keken gimako nyaka kare ma gityeko keto gin ma okube con labongo gonyo i piny pa Katolika.'... Archbishop pa St. Louis ceng acel owaco ni: 'Heresi kede pe yie obedo bal me cik; ci i piny pa Kristiani, macalo i Italy kede Spain, kama dano weng obedo Katolika, ci kama yie pa Katolika obedo but ma rwate i cika pa piny, gi kube macalo bal mukene.'...

“Dano keken ma obedo kardinali, arkibishop, onyo bishop i Kanisa Katolika, keto kiapo me rwom bot Papa, ma iye nonge lok magi: ‘Heretiki, skizmatiki, ki ribeli bot ladit wa ma kikwayo wac (Papa), onyo jogi ma kikwayo wac ma bin dok loyo kom pa en, abin, kede twero pa an weng, tesa gi ki bedo i woko ki gi.’” - Josiah Strong, Our Country, chapta 5, paragraf 2-4.

En atir ni tye Kristiani matir adada i rwom me Kanisa Katolika me Roma. Jo apiriyo i kanisa meno tye gitiyo tic pi Lubanga ki lacer maber ma tye ki gi. Pe gikwanyo gidadonyo i Lok pa En; ci pi mano pe ginongo atir. Pe gineno lapok i kin tice pa cwinya ma tye ngima ki dog pa yore keken ki ceremoni keken. Lubanga neno i kom cwinye magi ki kica ki woro ma pii, pien gi opwonye i yie ma bwola ki ma pe goni kuc. En bi miyo lacer odonyo i otum ma matek ma oringogi. En bi monyegegi atir macalo obedo i Yesu, ki jo mapol dok gi cako kabedgi ka icit ki jo pa En.

Ento Romanesimo, calo sisitimu, kombedi pe dong rwate ki Lok me Ber bedo pa Kiristo loyo calo i kare mo keken ma con i historiya pa iye. Kanisa me Protesitanti tye i otum madwong; onyo ginenge lam me cawa. Kanisa pa Roma tye ki plani kede yore me tic ma kobo bor. En tye ka tic ki yore weng-weng me medone infuluensi pa iye kede twero pa iye, pi yaro lweny ma ruc kede ma giketo cwiny maber, me dok nongo twero me lalo lobo, me dok keto persekusyon, kede me kwanyo woko weng ma Protesitantisimo otimo. Katolikismo tye ka nongo piny i tung weng. Nen namba ma tye ka medo pa kanisa ki capel pa iye i piny me Protesitanti. Nen kit ma kiwero maber pa kolejo kede seminari pa iye i Amerika, ma Protesitanti ki nywako kwede maber loyo piny. Nen medo pa Rityualisimo i Ingila, kede dwogo mapol-mapol bot tung pa Katoliki. Jami man myero oyabo cwer me cwiny pa dano weng ma giyero maber cik ma maleng pa Lok me Ber bedo.

Jo Protestant gi ocoyo kwede ki gi okonyo yore pa Pope; gi ocweyo kompromais ki konseshon ma jo pa Pope keken gibalo wic ka gineno, ci pe gi twero ngeyo. Jo piny gipud wanggi bot kit maler pa Romanismo ki bal matek ma romo aa ki twero madit pa en. Myero gipungu me yubu medo wot pa lawi man ma obalo tutwal twero me tic pa piny ki me lamo.

Protesitanti mapol gin tami ni dini Katolika pe tye ki mera, ci lamo ne obedo timo ceremoni kacel ka kacel ma pe tye ki kite, ma pe konyo cwiny. Kany gin obalo. Nininge, ka Romanism kiketo iye i bwak, ento pe obedo bwak ma biweyo, ma pe oloko maber. Tic me lamo pa Kanisa Katolika me Roma obedo ceremoni ma kel lalii dwong. Yaro ne ma mere madwong kede cik

me lamo ma pwoc gigoyo ngene pa dano, ki gigengo dwon me tam iwic kede dwon me wii pa cwiny. Lacim oguro keca. Kanisa ma madwong ki maler, proseshini ma kelo dwong, alta me golod, sairini ma ki-jem, coc me rangi ma kiyero maber, kede yubu-cal ma maler-laler, gikwanyo cwiny me mera. Winyo bene oguro keca. Musiiki pe tye gin mo ma loyo ne. Dwon ma mapong pa ogana ma tye ki dwon mapiny, kun giyubu kacel ki melodi me dwon mapol, ka oyweywe tutwal i dome ma malo kede i aisel ma ki-pilari i katediro ma madwong pa kanisa ne, pe romo bedo ka pe kikelo wii i lalii kede i kwero.

Ber madwong, rwom ki serimoni ma i woko man, ma keken tye kwero mit pa cwinya ma tedo ki richo, obedo lanyut me bwonyo i cwiny. Yie pa Kiristo pe mito gin me ogonyo macalo man pi yeko ne. I can ma opye ki bot Musalaba, Kirisitiyaniti maler nen ber ki maler tutwal, kun pe tye ogonyo mo keken me i woko ma romo medo wel ne matir. En ber pa bedo maleng, cwiny ma obot ki ma tuu, ma tye ki wel i bot Lubanga.

Rwom me yo me coc pe i kare weng obedo ranyisi me paro ma opwodho ki ma malo. Paro ma malo me tic me rwom, ki yiko maber me lagam, mapol tye i cwiny pa dano ma me piny ki me kom. Satan mapol tic kwede gi me cwal dano me poyo gin ma mite pa cwiny, me weko gi neno pa anyim, kwo ma pe tho, me yil gi ki i Lami-kony pa gi ma pe giko, ki me bedo kwo pi piny man keken.

Dini me gin ma i woko rwate i cwiny ma pe kityeko yubone manyen. Lwak ki serimoni pa limo me Katoliki tye ki twero ma coyo cwiny, ma pire keni jo mapol gibolo; ci gidok gineno Kanisa pa Roma calo twol pa polo keken. Pe tye ngat mo, ento keken jo ma otyeko keto ti gi matek i kobe me adwogi, ki ma cwinygi otyeko yubone manyen ki Laro pa Lubanga, gi keken ma romo medo twero pa en. Alufu mapol ma pe gi tye ki ngeyo ma i rweny pa Kristo gibed gikwongo me yee kit me kica labongo twero. Dini macalo man en gin keken ma lwak madit mito.

Waco pa kanisa ni tye ki twero me weko richo kelo jo Roma me paro ni gi tye i twero me timo richo; ki kit me kwena, ma labongo en, weko pa en pe kimiyo, bene tye ka miyo twero bot tim marac. En ma oguro i cing i anyim dano ma opoto, ka yaro i kwena gin paro ma ocwil ki diro pa cwinyne, tye ka golo piny kido pa danone, ka bende tero piny woko kit ma ber weng ma tye i cwinyne. Ka oyaro richo me kwo pa en bot lami—dano ma orwak, ma otyeko bedo kwed richo, ci dok dok opobo kwede mwenge ki yore me wel—rwom pa kit pa en golo piny, ci en obobo kamano. Parone ikom Lubanga golo piny dwoko calo dano ma opoto, pien lami obedo macalo lacim pa Lubanga. Kwena ma golo piny man, pa dano bot dano, en aye tung me cako ma ocwil, ma kiwuoko iye pe marac mapol ma tye ka pobo lobo ki katedo ne pi kwanyo woko ma agiki. Ento bot ngat ma mero camo cwiny, ber loyo kwena bot dano macalo en keken loke me yabo cwinyne bot Lubanga. Ber loyo i kit pa dano me timo penansi loke me weyo richo; yot loyo me piko ringo ki yub me buro, ki yoke ma cayo, ki tali ma tero peko, loke me kweko dwaro pa ringo i lacar. Yugo ma cwiny pa ringo mito cwako obedo dwongo, loke me apye i yugo pa Kristo.

Tye rom madit tutwal ikom Kanisa pa Rome ki Kanisa pa Yudu i cawa me bino me acel pa Kristo. Ka Yudu i mung gi tye ka keto i tungi piny keken me cik pa Lubanga, ento i wang dano gi bedo matek atata i lubo cikke pa ne, giketo iye ki kwayo matek ki tim pa kit lobo ma ocweyo

lubo cik obed peko ki tek. Macalo Yudu mane ginyuto ni gi kwero cik, kamano bende Jo Rome gi waco ni gi kwero msalaba. Gi yilo malo cal ma nyutu peko pa Kristo, ento i kwo gi gibalo woko En ma calo ne nyutu.

Jokatoliki giketo musalaba i wi kaniisagi, i wi altaagi, ki i wi lakicagi. I kabedo weng kinongo cal pa musalaba; i kabedo weng, i wang piny, gimiyi ne yaro ki gigoyo iye malo. Ento yore me tito pa Kristo kigicwalo piny i tung dogo madwong me cuk ma pe ki ngwec, ter me lok ma pe atir, ki kwanyo ma matek matek. Lok pa Yesu ikom Yubu ma gicwiny matek, rwate ki matek loyo ikom ladit pa Kanisa Katolika pa Roma: ‘Gikome mizigo madongo ma matek me cweno, gi ketogi i yot pa dhano; ento gi kene pe gikwanyo gi kwede lacina acel keken.’ Matayo 23:4. Jo ma cwinygi atir tye gicano i rop ma pe kato, pien gi ruyo kec pa Lubanga ma ocalo keca; ento jo-dwong mapol pa kaniisa tye gito kwo i ber-ber ki i mit pa ring'o.

Lworo cal ki reliki, kwayo jo maleng', kacel ki yilo madit pa Papa, gin aye tem pa Satan me kwanyo cwinyo pa jo woko ki bot Lubanga ki bot Wod pa En. Me cweyo goro gi opong, En temo kwanyo yaro gi woko ki bot En ma keken, ma kwede kende gi romo nongo kony me gwoko kwo. En obiwalogi i bot gin mo keken ma twero loko i kabedo pa En ma owaco ni: “Bi bot an, jo weng ma itiyo matek ki jo ma peko dong okogi; an abi miyi kuc.” Matayo 11:28.

Tic pa Saitan ma pe kato obedo me yero marac kit bedo pa Lubanga, kit pa richo, ki jami ma pire tek ma tye i lweny madit. Luk pa rubo pa iye omalo i tek pa cik pa Lubanga, ki omii dano twero me timo richo. I kare acel, omiyo gi gwoko paro ma pe ada ikom Lubanga, pi gineno ne ki bwoba ki kec, peke ki hera. Peko marac ma tye i kit bedo pa iye keken kiyerone bot Lami yubo; kiketo ne iye i kite me dini, ki nyutu iye i yoo me yabo. Kamano, cwinya pa dano ocwii, eka Saitan okwanyo-gi me bedo latic pa iye me lweny ikom Lubanga. Pi paro ma kigoyo woko ikom gin ma tye i kit bedo pa Lubanga, piny pa jo ma pe ngeyo Lubanga kijwayo-gi me geno ni misango pa dano myero me nongo kica pa Lubanga; ki tim marac ma rorot kityeko timo i kite mapol me yabo cal.

Kanisa Katolika pa Roma, kun keto kacel kit ki yore pa jopagani ki pa Kikristiani, ki, macalo jopagani, nyutu kikome pa Lubanga atir pe, odwogo bot kit tic ma tek kica ki ma coyo cwiny, pe manok. I cawa me loyo piny pa Roma, tye ki gin me keto peko matek me tweko jo me yee i cik pa en. Tye loro i lapii pi jo ma pe ogonyo i aconj pa en. Tye golo kwo mapol i rwom madit, ma pe bi ngeyo ne nyaka ki nyutu piny i kare me Kec. Ladit me kanisa otamo matek, i bwo Setan, rwot-gi, me yubu yo me nyono peko ma ladit loyo weng, kadi pe oku kwo pa joma gicweyo peko iye. I kit mapol, wot pa peko ma macalo me piny me pek o time dok dok, nyaka i rwom ma maloyo weng me kuc pa dano, nyaka kikome opoko lweny, ki lujoo me peko omaro tho macalo weko ma mamit.

En aye kit ma obedo bot jo ma ogamo Roma. Pi jo ma oyaro ne, obedo tye ki yubu me kec, me kwac ma dwaro oko, ki yubu me ringo ma pire keken i yo weng ma twero penyoy, ma ceko cwiny. Pi kelo kica pa Polo, jo ma gicweyo cwiny gibalo cikke pa Lubanga, kun gibalo cikke pa kit-lobo. Gipwona gi me ngolo woko rwate ma En otyeko yubo pi gubedo gi kica ki yeco cwiny i cawa me bedo pa dano i piny. I poto me koma pa kanisa tye milyoni pa jo ma gigoyo matek, ma gityeko kato kwo-gi weng i temo pe ki ber me kwanyo piny yom cwiny ma kit-lobo omiyo, me golo paro weng ki cwinyi weng me yom cwiny ki dano mapat-gi, calo gin ma pe

oyemo i wang Lubanga.

Ka wa mito ngeyo tim marac ma opore tek me Setan, ma otyeko nyutu pi cente me higni, pe i bot joma pe gityeko winyo ikom Lubanga, ento i wic matut ki i lenge ducu pa piny me Kakristian, wa mito keken neno kare mukato pa Kit me Roma. Ki kom kit madit matek man me gobo, rwot me tim marac oromo tamo me wiye me kelo nyono i bot Lubanga ki peko madwong i bot dano. Kacel, ka waneno kit ma oyemo iye ki tyeko ticene ki kom laloc pa kanisa, wa twero ngeyo maber pingo okwero Buk pa Lubanga madwong atika. Ka gi kwano Buk en, kica ki mor pa Lubanga binyute; bino nen ni pe oketo i wi dano tol madit magi. Gin ducu ma okwayo, en aye cwiny ma opoto ki ma onwero woko, mo ma opiny ki ma winyo.

I kwo pa En, Kirisito pe omiyo lagam mo me dano ki dako gubalo cinge i monasteri, pi yubo gi bedo ma rwate pi polo. Pe ociko kare mo ni mara ki kica myero kigengo. Cwiny pa Yesu opong woko ki mara. Kacce dano tye ka ceto piny ikom opong me ber maler, dong cwiny pa iye dok macoo mapol; neno pa iye ikom richo dok macoo loyo; ki kica pa iye pi joma tye ki bal odok mapiny loyo. Papa owaco ni en vikar pa Kirisito; ento kit pa iye rwate nining ki kit pa Yesu Wakwa? En aye onongo Kirisito ocwalo dano i gere onyo i kit me too, pien pe giyubu en calo Rwot pa polo? Onongo gin winyo dwon pa en ka orowo jo ma pe giyiko en me tho? Kacce jo me gang pa Samaria kinyemo en, Lapostol Yohanna opong ki kero, omiyo openy ni: “Rwot, imito ni wawaco mach obed piny ki polo ocako gi, calo Elia otimo?” Yesu oneno lami pa en ki kica, omiyo ogoyo cwiny marac pa iye, owaco ni: “Wod Dano pe obino me kwanyo kwo pa dano, ento me gwoko gi.” Luka 9:54, 56. Kit cwiny pa ngat ma waco ni en vikar pa Kirisito dong orweny atika ki cwiny ma Kirisito otyeko yaro.

Kombedi Kanisa Katolika me Loma tye ka nyutu anyim maber i wang lobo, kun ocobo coc pa kicol ma pire tek ki kwayo kica. Oyiko pire calo pa Kristo; ento pe oloko. Yore weng pa Papasi ma onongo tye i kare mukato, tye pud kombedi. Doktrin ma kigero i kare ma dirica tutwal pud kityeko gwoko gi. Pe ka ngat mo keken obed ka boko pachu. Papasi ma Protestanti kombedi tye ki bedo te me miyo yene, en keken ma onongo orwedo lobo i kare me Reformation, kun jo pa Lubanga olalo, ka goro kwo gi, me yaro tim marac pa en. Tye pud ki bolo cwinya acel keken ki cwiny-malo marac ma onongo orwede rwodi ki wode pa rwot, ki opore twero pa Lubanga. Cwinya pa en pe piny manok i kicol ki bedo rwot marac kombedi, calo kare ma onongo ogoyo woko twero pa dano me bedo gi atir, ki okweyo kwo pa jo maler pa Lubanga Madit Loyo.

Katwero pa Pope en tere keken calo ma lok pa lanen otyeko waco ni obedo—golo woko ki geno i kare me agiki. 2 Thessalonians 2:3, 4. Gin acel i yore me tic pa iye me ywayo kit ma bi mii tyeko apoya pa iye maber loyo; ento i piny ikit ma yubu-yubu calo layeny, ocانو yat marac ma pe yubu pa lacere. “Geno pe myero kigwoko kwede jo heretik, onyo jo ma kiloco ni tye ki heresi” (Lenfant, volume 1, page 516), en owaco. Ka myero katwero man, ma coc pa en pi mwaka alufu acel gicoyo kede i remo pa jo maleng, kombedi kikwayo ne calo dul me kanisa pa Kiristo?

Pe obedo peke keken ni giyweyo lok i piny me Protestanti ma waco ni Katolik dong pe ruc tutwal ki Protestanti macalo i cawa mukato. Lok otime; ento lok man pe i kabedo pa Papa. Katolik, ka adier, nyare mapol ki Protestanti ma kombedi tye, pien Protestanti opire woko

tutwal ki cawa pa jo maloko.

Kun kereke pa Protestant ki tye ka kwayo kica pa piny, mer ma pe adier ojogi wanggi. Pe gineno gin mukene, ento gineno ni obedo atir me paro maber i kom gin marac weng; ci, i adok ma pe ki twero kwanyo, lacer gibeneno marac i kom ber weng. I kom bedo kwede i gengo yie ma dong kare acel ki miyo bot jo maleng, kombedi, calo ka, gi tye ka kwayo kica bot Roma pi tam ma pe ki mer i kom en, gikwanyo kica pi yubu ma pire tek ma gitye kwede.

Dul madit pa jo, en bende jo ma pe gitye ki kica bot Romenisim, gineno gengo manok keken ki i twero ki i yito pa en. Jo mapol gicwako ni otum me ngec kacel ki me kica ma obedo loyo i cawa me Middle Ages omiyo yare pa dogma, superstision, ki opuresion pa en; ki ni ngec madit me cawa ma kombedi, poko ngec i bot jo weng, kacel ki medo yot i lok me dini, kigengo dwogo pa intolerans ki tirani. Ka igamo keken ni kit macalo man obi tye i cawa ma ocakke ki lumeny, giyaro keken. Adada ni lumeny madit—me ngec, me kica, ki me dini—tye ka leyo i bot dul man. I pot buk ma oyabe me Lok Maleng pa Lubanga, lumeny ma aa bot polo okelo i piny weng. Ento myero ipalok ni: ka lumeny ma kimiyo tye madit tutwal, ento otum pa gin ma gilokgo ki gikwero en aye madit tutwal.

Ka gityeko kwano Bibul ki lamo, obino nyutu bot jo Protestant kit ma adier pa tyen pa Papa, ki obino miyo gi keco ne ki yewo ne; ento jo mapol gipan pire tek ni gi ngec madit, kono pe gi nongo mito me dongo Lubanga ki cwiny ma piny, pi omi gi rwate i lok maleng. Ka gitye kagibwolo pire tek i lacer pa gi, ento pe gi ngec i lok me Bibul ka i teko pa Lubanga. Gicako yaro yo mo me loyo cwinygi piny, ki giyubu gin ma me Ligi piny tutwal ki ma cwiny opiny. Gin mito yo me wilo Lubanga, ma gubed calo yo me paro ne. Tyen pa Papa rwate maber me konyo mito pa gigi weng. En oketere maber pi dul aryo pa dano, ma cobo piny weng loyo tutwal—jo ma mito gwoko kwo pa gi pi tim maber pa gi, ki jo ma mito gwoko kwo i iye tim maracgi. Kany aye luny pa tekone.

Kare me otum madit me wic otyeko nyutu ni obedo maber pi rwom pa lwak pa Paapa. Pud bino nyutu ni kare me liec madit me wic obedo pinyre maber pi rwom pa lwak pa Paapa. I kare mukato, ka dano tye pe ki lok pa Lubanga ki pe ki ngec me atir, wanggi kityeko yabo, ki gin mapol, calo alufu, kicako gi i dek, ka gi pe neno dek ma kityeko yabo pi tungogi. I tuk me kare man tye gin mapol ma wanggi kicwanyo ki luth me paro pa dano, 'sayansi ma pe atir, ma gityeko lwongo kamano;' pe gineno dek, gidonyo i iye otere, macalo ka wanggi kiyabo. Lubanga ocimo ni twero me wic pa dano myero giywako ne calo mia ki Lami-gi ma ocweyo gi, ki myero gitiyo kwede i tic pa atir ki ber bedo; ento ka gityeko nywako cwiny me pongdwong ki mito dwongo, ki ka dano gicero paro-gi maloyo lok pa Lubanga, dong ngec me wic twero kelo bal madit maloyo pe ngeyo. Eyo, 'sayansi' ma pe atir me kare man, ma kimego yie i Bibil, obino nyutu ni obedo pinyre rwom i yubo yo pi gamo lwak pa Paapa, ki kitgi ma cwiny mito, calo ma kityeko kao ngec woko okuno yo pi medo rwom pa en i Kare me Otum Madit.

I yubo ma dong tye ka wot i United States me nongo kony pa gamente pi kit pa kanisa kede yubu pa kanisa, jo Protestant tye ka woto i cing jo pa Papa. Ento, dok i mede, giyabo bur pi twero pa Papa me dok yudo i Amerika ma Protestant rwom me twero ma maloyo weng, ma otyeko kwanyo ki bot Lobo ma macon. En aye ma weko yubo man bedo ma dwong mapol en

tye ni, gin madit ma gi kato i wii obedo kweko me gwoko Sande—yubu ma ocako ki i Loma, ma gi waco ni en obedo alama pa twero pa gi. Lacho pa twero pa Papa—lacho me rwate kwede yubu pa piny, kede woro yubu pa dano maloyo cike pa Lubanga—en aye ma tye ka lego ii kanisa pa Protestant kede kelo gi me timo tic acel keken me yilo Sande malo, ma twero pa Papa otyeko timo con.

Ka ngat ma kwano obedo mito ngeyo yore ki kit ma bi tic kwede i lweny ma bino oyot, pe mito mukene; myero keken onyutu rekod me yore ma Roma otyeko tiyo kwede pi agiki acel i kare mukato. Ka obedo mito ngeyo kit ma Papisti ki Protestanti ka gityeko rwatekko gibitiyo kwede jo ma giyeke dogma gi, mii oneno chuny ma Roma otyeko yaro bot Sabat ki jo ma ogwoko en.

Cikke pa rwot, kacoke madit me weng, ki cikke me kanisa ma gicwako cing kwede ki teko me lobo, gin en yore ma kede kwede cer me jo pagani otyeko nongo kabedo me yaro maber i piny pa Kristiani. Yoo mapwod pe me lwak ma okwayo yaro Sande en cik ma Constantine ocako (A.D. 321). Cik man okwayo jo me kabedo bedo i ribe i “ceng ma giyaro ki kica pa Ceng,” ento omi jo me piny twero me mede tic me puro piny. Ata ni i adwogi obedo cik pa jo pagani, ento Ladit pa lobo ogamo timo ne ki bang cwako Kristiani ki nying kende.

Pien cik pa rwot pe onongo ma orumu me leyo teko pa Lubanga, Eusebius, labisop ma oyuto kica pa rwodi, ki ma obedo lawi ma pire tek ki lujuk pa Constantine, owaco ni Kricito otero Sabat i Sande. Pe kiweyo lami acel keken pa Kitabu Maleng me miyo adwogi pa tito manyen man. Eusebius kene, ka pe ngene, ogamo ni lok man obedo bul, ki onyutu jo atir ma gitero lwoko ne. “Gin weng,” en owaco, “ma myero kitim i Sabat, gin meno watere i Ceng pa Rwot.” - Robert Cox, Sabbath Laws and Sabbath Duties, page 538. Ento lok me Sande, ka peke ki adwogi, omiyo dano cwiny matek me goyo i cing Sabat pa Rwot. Jo weng ma giyuto bedi gi ducu bot piny giywako mere ma lamal.

Ka twero pa Paapa obedo matir tek, tic me yaro malo Sande mede anyim. Pi cawa mo, dano ne gitici i tic me pur ka pe gidonyo i kanisa, ki ceng abiro ne pud gigo nying ni Sabat. Ento kacel kacel, loko ne ocake. Jo ma tye i tic me maleng gikwero gi ni pe giyubu meko mo keken me pa lobo i Sande. Pe macok coki, dano weng, keken i rwom mo keken, gibalogi ni wek gikweyo tic mapire tek i Sande; ka gibal, jo ma tye ki twero pire kene gibek pobo cente, ento latic gibek kiyuki. En mukene, kiciko ni jo ma tye ki cente mapol gibek batogi ki kwanyo but acel pa jami gi; ki i agiki, ni ka pud gityeko bedo kwidi, gicwalo gi lapiny. Jo me rwom ma piny gibek gicwalo-gi woko i lobo mapat pi kare weng.

Lamal bene kiketo i tic. I iye lamal mogo mapat, ki waco ni lalwor, ka onongo obino cako me plawo pur pa iye i Ceng pa Rwot, oyweyo plau pa iye kwede tyen, tyen onongo obedo matek i cing pa iye, pe onongo twero golo; ci pi mwaka aryo ocwal kwede i kare weng, ‘pi tuk madit tutwal ki kica madit tutwal.’-Francis West, Historical and Practical Discourse on the Lord's Day, peji 174.

Ikinyim Paapa ociko ni Paader me parish myero waco kwere bot joma golo cik me Sande, kede kwayo gi wek gidonyo i kanisa ki waco lapenygi, pi pe gicwalo bal madit botgi kede joma tye ikin ganggi. Kacoke me kanisa okelo lok me waci, ma kitimo ne piny weng maloyo, kun Protestant bene gitimo kwede, ni pien lanyut ocayo jomoko ka gitingo tic i Sande, myero

Sande obed Sabato. ‘Obedo atir,’ ni ladit me kanisa, ‘ni tek me lig pa Lubanga tye ikom pe gicono ceng man.’ En kacce, kigoyo kwayo ni paader ki minista, rwot ki mirwot, kacel ki jo weng ma tye gi geno atir, ‘tic ki twero weng kede teko me gwoko, wek ceng man odwogo i lwak ne; ka pi lwak me Kricitiani, gi gwok ceng man ki poyo cwiny maloyo i kare ma bino.’—Thomas Morer, Discourse in Six Dialogues on the Name, Notion, and Observation of the Lord's Day, page 271.

Pien cik pa kac ma con otyeko nyutu ni pe rwate, latic pa lobo ma pe me diini kikwanyo ni gicwalo cik acel ma bi mii bworo i cwiny pa jo, kacel ki me cungo gi ni pe gitici i ceng me Sande. I Sinodo ma kityeko timo i Rome, moko weng ma con kikwanyo odoco ki teko mabor kacel ki lacim ma lamal. Gi bene kiketo gi i iye cik me kanisa, kacel ki kicungo gi ki latic pa lobo ma pe me diini i anyim lobo weng pa jo Kristiani mapol kore. (Nen Heylyn, History of the Sabbath, pt. 2, ch. 5, sec. 7.)

Pwod, peya pa twero me Bibul pi gwoko Sande okelo lakica pe tutwal. Jo gipenyo twero pa lapwonygi me kwanyo woko lok me cing ma oyaro piny maber ma Jehova owuoyo ni, “Ceng abiro obedo Sabiti pa Rwot, Lubanga mamegi,” pi yaro ceng pa Sun. Me pewo peya i lok pa Bibul, myero kicako yore mukene. Ngat ma cwiny otony pi Sande, ma i agiki me kirop apar ariyo oneyo kanisa pa Ingilani, ogiwe ki lami ma geno maber i kom adiera; kendo tic ma onongo otamo ne peke rwate, okwako oweko piny pi kare matidi, kendo onywise yore me ciko pwonyne. Ka odwogo, peya ocweyo woko; kendo i tic me anyim ogamo rwate madwong. Okelo ki iye pap ma kigolgol, ma gityero ni oaa ki Bot Lubanga keken, ma tye ki cik ma mite pi gwoko Sande, kede weko ma rabet matek me pungo jo ma pe winyo cik. Buk man ma ber-ber—ento obedo pe adwogi, calo cik ma konyo kwede—gityero ni ocwac ki polo, kendo ginyutu iye i Jerusalem, i tung alta pa Sant Simeon, i Golgotha. Ento, adok ber, ot pa Papa i Loma obedo kam ma oaa iye. Kit me bur kede yubu-nyig me yilo twero ki yabu pa kanisa, i kare weng, i wot me laco-matek pa Papa, gikwayo ni tye ki cik.

Papar ma ki-ywolo ogengo tic ki cawa me 9 (cawa adek) i apur me Saturday nyo i yabo me Monday; kede ki waco ni twero pa en ocweyo ki moko ne ki lamal mapol. Kigamo ni jo ma ocako kato tic i polo me cawa ma kiciko gogolo ki pwoc. Laco me mill ma otemo nyimo maizi ne, kama onongo obed lony, oneno piyi me remo obino oo, kede wiiro me mill ocung piny pe owil, ata ka pi ocang matek. Nyako acel ma oketo kumba me bur i oven, ka okwanyo woko, oneno ni en pe oyek, ata ka oven tye mako matek. Mukene ma kumba ne ocweyo me yeko i cawa me 9, ento ociko ni obi wek nyo i Monday, ceng ma bino oneno ni dong ocweyo ne i bur kede kiyeko ne ki twero pa Lubanga. Laco ma oyeko bur i lacen me cawa me 9 i Saturday, ka obalo i yabo me ceng ma bino, oneno ni remo ocako oo ki iye. Ki loko ma peko keken kede yore me kwalo-nyuto magi jo ma gubaro Sunday gitemo me keto matirne. (See Roger de Hoveden, Annals, vol. 2, pp. 526-530.)

I i Scotland, macalo i England, woro madwong pi Sande onwongo otyeko me medo kun kelo kacel kwede but me Sabat ma con. Ento cawa ma myero kigwoko maleng pe obedo maromo ducu. Cik ma obino ki bot Rwot pa Scotland owaco ni, ‘Ceng Sabat, ki saa apar aryo i wang ceng, myero kibalo ne maleng,’ kacel ki ni, ki cawa meno nyaka i otum me Mande, pe myero dano mo keken otic i tic me piny. - Morer, pot buk 290, 291.

Ento, ka pud ki timo ducu me keto lamar pa Sande, jo pa Papa keken gi owaco pango ni twero pa Sabat obedo pa Lubanga, kede ni kit ma ki tiyone kwede me oloko ne obedo kacako pa dano. I cawa me apar abicel acel, kacoke pa Papa owaci nining: ‘Tim ber Christian weng par ni ceng me abiriyo ma Lubanga oketo iye lamer, kede ki cwako ne kede ki gwoko ne, pe ka jo Yahudi keken, ento bende gi weng mukene ma giyaro ni gi pak Lubanga; entono wa Christian wa oloko Sabat gi obed Ceng pa Rwot.’—Ibid., pot buk 281, 282. Jo ma gitye ka tuko cik pa Lubanga pe gi ngeyo kit pa ticgi; gi timo ne ki dwaro me bedo malo loyo Lubanga.

Nyutu ma matek pi cik pa Ruma bot jo ma pe rwate kwede onongo nen i luco ma otyeko kare loyo tutwal, ma otime ki miyo rem mapol, bot jo Waldenses; i tung gi, jo mogo obedo jo me gwoko Sabat. Jo mukene bene giluco i kit macalo eni pi bedo gi adwogi bot cik ma angwen. Lok me kanisa pa Itopia ki Abisinia obedo ma rwom madwong tutwal. I iromo me mudho pa Kare ma Mudho, jo-Kirisitiani pa Afrika ma i tung gubalo i wang piny, ki piny weng ocwilogi, ki pi kare mapol tutwal gibedo ki weko me timo yie gi labongo peko. Ento i agiki, Ruma ogeno ni gi tye, ki nono keken gicoyo cwiny pa rwot madit pa Abisinia me moko ni Papa obedo atera pa Kristo. Weko mukene mapol bene oyor.

Cik ma kicweyo pi gengo gwoko Sabat, ki kwedogi ma tek maloyo weng. (Nen Michael Geddes, *Church History of Ethiopia*, pot buk 311, 312.) Ento twer pa Papa mapol pe obedo otwogo ma peko loyo nyo Jo Abyssinia gicimo me buko woko ki i wici gi. Ka lweny ma rere otyeko, Jo Roma kigolo gi woko ki i lobo ma gi loyo, ki yie macon kicoyo dwoko. Kanisa gikwanyo cwiny i yweyo, ki pe giwiro pwoony ma gopwoonye ikom bwola, lunyodo ma opuk, ki twero ma twer pa Roma. I i lobo gi megikende, gitye ki ruc me bedo kany, gin pe ngene bot Jo-Kristo mukene.

Kanisa me Afrika gikwoko Sabat calo kit ma Kanisa pa Papa ne gikwoko con, mapwod pe otyeko golo woko weng. Kun gikwoko ceng me abiro ki winyo cik pa Lubanga, gipeko tic i Sande ki yoo pa kanisa. Ka Roma onongo otyeko nongo teko madit loyo weng, onongo oketo piny Sabat pa Lubanga me medo malo pa ne keken; ento kanisa me Afrika, ma onongo gilori piny pi higni macokcoki alufu acel, pe giwujo kede i golo woko man. Ka kiginayo piny i teko pa Roma, kigoyo gi matek me weko woko Sabat atir, ka gicwalo malo Sabat me bwa; ento pe gutino, ka gityeko dwogo twero pa gi keken, gi dwogo i winyo cik ma angwen.

Coc me kare macon magi nyutu maber lweny pa Rom ikom Sabat ma atir ki jo me gwoko ne, kede kit ma tye katico kwede me miyo dwong i cik ma otyeko cweyo kede iye. Lok me Lubanga teto ni tuk magi bi dok time, ka Katoliki me Rom ki Protestanti bi bedo acel pi yiko malo pa Sande.

Porofeci me Revelation 13 waco ni twero ma giyero kwede le ma tye ki rica calo lam obimiyo ‘piny ki jo ma obedo iye’ gipako papat—ma kany gicimo kwede le ‘ma calo leopard.’ Le ma tye ki rica aryo bende obiwaco bot ‘jo ma obedo i piny, ni gitim cal pa lela;’ ci dok obiciki jo weng, ‘ma matino ki ma madit, ma tye ki cente mapol ki ma pe tye ki cente, jo libera ki jo latic,’ me cwako alama pa lela. Revelation 13:11-16. Otyeko nyutu ni United States obedo twero ma giyero kwede le ma rica ne calo lam, ki ni porofeci man obipong woko ka United States obiyubu gwoko ceng Sunday, ma Roma waco ni obedo lalego makwongo me twero pa en ma loyo weng. Ento i kica man bot papat, United States pe obedo keken. Twero me Roma i

pinye ma kare gi oyaro loyo-piny pa en, kombedi peke odoko neko woko. Ki porofeci bende waco ni twero pa en obidwogo. ‘Aneno wi acel pa en calo ogoyo bale me tho; ci bale ne ma kelo tho ogedo: ci piny weng ogamo lela.’ Verse 3. Keto bale ma kelo tho nyutu bot pobo-piny pa papat i 1798. Ingo, laci waco ni, ‘bale ne ma kelo tho ogedo: ci piny weng ogamo lela.’ Paulo waco maler ni ‘ngat me kek’ obibedo tye nyaka dwogo me aryo. 2 Thessalonians 2:3-8. Nyaka kato cawa, obikume tic me bolo. Ci i Revelation bende waco, bene ikom papat: ‘Jo weng ma obedo i piny obipako en, jo ma nyinggi pe kicoyo i kitabu me kwo.’ Revelation 13:8. I Piny Macon ki Piny Manyen, papat obibedo cwako kica i kica ma gimio bot cik pa ceng Sunday, ma orwate keken i twero pa Kanisa me Roma.

Kacel ki tung’ me mwaka me 1800, jo ma gikwano lagwok i United States me Amerika gimio waci man i bot piny weng. I jami ma kombedi tye katime, gineno mede piri bot otiyo woko me lagwok. I bot lapwonya me Protestant tye waci acel mere ni gwoko Sande tye ki twero pa Lubaņa, kede pe tye anyutu acel ma i Buk pa Lubaņa; macalo ki ladit pa Papa ma gityeko yubo pire tek me poko kabedo pa cik pa Lubaņa. Waci ni kob pa Lubaņa kityeko keto i bot dano pi poko Sabiti me Sande, bi pye doki; kombedi dong gicako giyiko. Rwom me miyo gwoko Sande obed me cik tye ka medo piri.

Kric me Roma obedo lamal i lapir ki goba. En romo kwano gin ma obino. En tye ka kuro kare, kun oneno ni kric me Protestanti gupako en i yeco gi pa Sabat ma pe kakare, ki ni gi tye ka cogo me miyo Sabat man obed cik ki kit acel keken ma en keken otiyo kwede i kare mukato woko. Jogi ma gikwanyo woko twot me adwogi gibedok kwayo kony pa twero man ma oywako kene nying ni pe romo balo, me cweyo malo gin ma ocake ki bot en. Pe obedo tek me paro ni en bi rwate obino konyo jo Protestanti i tic man. Ngat mane ngene maber maloyo laloc me Papa kit me tedo kwede jo ma pe winyo cik me kric?

Kanisa Katolika me Roma, kede yomere weng pa en mapirek piny i lobo weng, obedo dul madit acel ma tye i wang loyo pa kom pa Papa, kede ki yubo ni obed me tic me mito pa kom pa Papa. Milyoni me jo ma cwako Komunio pa en, i piny weng pa lobo, gicoyo gi ni myero gityere me luwo Papa. Pek obedo me piny-gi onyo goromenti ma gitye iye, ento gi myero paro ni twero pa Kanisa tye malo ikom weng. Ka kadi giywako lagam me yaro atir bot goromenti, ento i buto tye lagam me winyo bot Roma, ma kobo gi ki lagam weng ma tye kiny marac ikom mito pa en.

Lok pa gin matime anyim nyuto ni en otimo ki kica ki tije ma pe oyubu me donyo i tic pa dul me piny; ci ka otyeko ogamo kabedo, omede me dwogo anyim mit ne keken, kadi bed ka balo rwodi ki jo piny. I cawa 1204, Paapa Innocent III oyero Peter II, Rwot pa Arragon, me cako kwer ma pire tek man: ‘An, Peter, Rwot pa jo Arragon, ayaro ki akwer ni abed kare keken rwatte ki winyo lwak bot laditna, Paapa Innocent, bot jolubot pa Katoliki pa lacenne, kacel ki Kanisa pa Roma; ki abedo rwatte i gwoko pinyna i winyo lwak ne, ka gonyo Geno Katoliki, ki luro yore me geno ma pe atir.’ -John Dowling, *The History of Romanism*, b. 5, ch. 6, sec.

55. Man tye ki rwom kwede waci ma tye ikom twero pa Pontif pa Roma, ‘ni cik miyo ne twero me kwanyo rwot madit ki kabedo’ kede ‘ni en twero me weko woko jo ma tye iye ki kweggi bot rwodi ma pe gitic ki atir.’ - Mosheim, b. 3, cent. 11, pt. 2, ch. 2, sec. 9, note 17.

Wek iparo ni, cok pa Rome en aye ni pe oloko keken. Yore pa Gregory VII ki Innocent III kombedi en aye yore pa Kanisa Katolik me Roma. Ka obed ki twero keken, obinoketo gi i timo ki cwiny matek tutwal kombedi calo i kare mukato woko. Jo Protestant pe ngeyo maber ngo ma gitye katimo ka gimenyo cwako kony pa Rome i tic me yweyo Sande ki malo. Kun gitye kagwoko cwiny me poko tamgi, Rome tye kagamo dwogo keto twero ne odoco, dwogo lobo ma loyo ma ocweyo woko. Ka yore man dong okete i United States ni kanisa romo tic kwede onyo loyo twero pa gamente; ni tim me dini romo keti kwede ki cik pa gamente; i cing me acel, ni twero pa kanisa ki pa gamente myero oloyo omo me cwiny, ci gudo pa Rome i piny man obedo atir.

Lok pa Lubanga o mi waci ikom peko ma tye ka bino; ka wek man pe gikwanyo, piny pa Protestant bi ngeyo atir ngo ma mite pa Roma gin, ento dong i kare ma oduonyo woko pi dwogi ki i ol. En tye ka medo i twero ka mwon. Pwony pa en tye ka yubo teko i ot me cako cik, i kanisa, ki i cwinye pa dano. En tye ka keto mapol gang maboyo ki madwong, i kabedo mapire tek magi ma iye kwalo piny pa con bi dwog cako. I mung, ki pe ginongo, en tye ka guro twero pa en me yubu mite pa en ka kare binono me goyo. Gin keken ma en mito obedo kabedo me twero, ki man dong gityeko mii ne. Cokcoki wa bi neno, ki wa bi nongo kwede, ngo ma mite pa gin me Roma obedo. Ngat mo keken ma bi geno ki lubo Lok pa Lubanga, obino cwako nyono ki lolo piny.